

А

А, а. Перша літера абетки; початок – Альфа (Ол то). Символізує Богиню землі, прародительку всього живого Аю (Гею). Це також те, що тримається міцно землі або її глибин – Антей, Аїд. У давнину могла читатися також як “о” та “і”. *Див.* Ол, Українська абетка.

А! Неусвідомлений вигук, звук болю, сигнал тривоги. *Див.* О.

АБАНТ. 1. Син Посейдона та Оретуси, епонім войовничого племені абантів, що мешкало в Приазов’ї і яке несправедливо приписують до східного побережжя Греції; 2. Цар Аргосу, син Лінкея та Гіпермнестри, батько Акрисія. *Див.* Акрисій.

АБАРИС. Гіперборець (скит), очевидно, він же Паріс/Парій (той, хто парить, літає), що обійшов усю землю “зі своєю стрілою” без ніякої їжі. [30, IV 36]. *Див.* Паріс.

АБЕТКА ДАВНЬОРУСЬКА (Новгородський зразок).

Абетка, якою користувалися у XII ст. н. е. на Русі. *Див.* Русь.

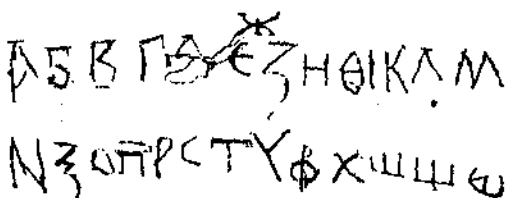
АБЕТКА ОЛЬВІЙСЬКА. Абетка, якою користувалися в I тис. до н. е. південні племена Скитії (України). Відтворена за написом на Ольвійському пам’ятнику IV ст. до н. е. *Див.* Клятва синів Пертона, Ольвія.

Абетка давньоруська

А – а, о, і	М – м	У – у, в, ю
В – в, б	Н – н, г	Х – х
Г – г	О – о	Ф – п, в
Е – е	П – п	Ψ – ч, ш
ІЕ – є	Р – р	Ζ – ц, з
Ю – и	Σ – с, з	ΙΑ – я
І – і, ї	Τ – т	Ω – знак оклику, кінець
К – к	Θ – т, д	' – апостроф
Л – л		

АБЕТКА КИЇВСЬКА. Абетка, що була виявлена під час реставрації Київського собору св. Софії на первинному шарові штукатурки. *Див.* Софія Київська.

Абетка київська

АБІЇ, абіяни (авіяни), хаби. Скитське плем’я, згадуване Гомером в “Іліаді”: “люди справедливістю славні” (Пісня 13, 6). Можливо, те, що й абанти чи авхати. *Див.* Абант, Авхати, Скілур.

АВАНГАРД. Слово, що вважається французьким. Насправді є давньоукраїнським і означало того, хто йшов попереду на чолі об’єднаного війська міст (гардів), попереду якого несли на палиці голову головного тотема русів Овена (Овенгард). *Див.* Овен.

АВАЛОКІТЕШВАРА. Так називаються тибетські Лами, вважаючись безкінечним втіленням усіх попередніх Будд. Слово має скитські (давньоукраїнські) похідні: *авало* (ов) – “перший, верховний”; *кіт* (кит/скит) – “сильний, великий”; *швара* (свар) – “святий, небесний”. *Див.* Ов.

АВГУСТ. За тлумаченням римських істориків, перший імператор Риму

6 Авраам

(нібито 27 р. до н. е. – 14 р. н. е.). Однак напис на його монеті говорить про дещо інше. На її аверсі, зокрема, викарбувано: CAESAR AVGVSTVS DIVI F. PATER PATRIAE – “Цезар Август Див патар патрїїв”, що відповідає Велесовій Книзі, д. 30: “Ще-бо зберігасмо ПАТАРЕ ДИЯ, оскільки той особливим с і стоїть напроти Матері”. Тобто Див-Дий – це давньоукраїнський Бог-охоронець, чоловічий початок Всесвіту. Натомість римський його аналог – Юпітер – не згадується на монеті. У перекладі це означає: “Див – батько над батьками”. Не вказано на монеті і Риму, імператором якого нібито був Август. Напис MAXIM PONTIF., що римляни тлумачать як “великий понтіфік”, є насправді назвою держави “Велика Понтія”. Сумнівні і роки правління імператора, адже латинська абетка дещо пізніше творіння, ніж I ст. до н. е. Див. Понтійське царство, Дий, Латинська мова, Римталков, Рим.

Монета Августа

АВРААМ, Аврам, Оврам. Згідно з Біблією, родоначальник багатьох народів (Бут. 17:4). Іудаїзм також вважає його родоначальником старожитніх євреїв, хоча Євангелії від Івана та Луки словами Ісуса Христа й Івана Хрестителя заперечують це: “Коли б ви Авраамові діти були, то чинили б діла Авраамові. А тепер ось ви хочете вбити Мене, людину, що вам сказала правду, яку чув Я від Бога. Цього

Авраам не робив”, – говорив сврсям Ісус (Ів. 8:39–40). А ось що казав їм Іван Хреститель: “І не починайте казати в собі: масмо батька Авраама” (Лк. 3:8), що треба читати “і не вигадуйте собі, що ви нащадки Авраама”. Найвірогідніше, насправді Авраамом став виходець зі Скитії Першосвятитель Рама, тотемом якого був Овен й ім’я його передавалося на письмі як Ов-Рам. Це підтверджує і те, що саме скитська земля, як і Авраам, є родоначальницею багатьох народів світу. Не виключено також, що основою імені Авраам стала назва одного з давньоукраїнських племен ТАВРів. Див. Еври, Рама, Таври.

АВРААМІЧНІ РЕЛІГІЇ. Так називають релігійні системи (іудаїзм, християнство та іслам), які розвинулися на основі віровчення праотця Авраама. Їх також називають релігіями об’явлення, оскільки вважається, що ядро їхніх учень засновано на Об’явленні, тобто саморозкритті Божества і проголошенні ним своєї волі людині. Первинним джерелом авраамічних релігій є Тора (П’ятикнижжя Мойсеєве). Див. Авраам.

АВРОРА (ауга). Буквально “початкове світло/сонце” (ов Ра). В римській мітології Богиня ранкової зірки. Див. Ов, Ра.

АВТО, Автод. Забуге українське ім’я.

АВТОЛІК. Син Деїмаха, засновник міста Синопа, ходив разом із Гераклом на амазонок [108, II 133]. Див. Синопа.

АВХАТИ, овхати. За Геродотом, плем’я скитів, засновником якого був старший син Таргітая Ліпоксай [30, IV 6]. Можливо, варто тлумачити: перший будівник хатів (житла). Див. Ов.

АГАМЕМНОН. За Гомером, цар Аргосу та Мікен, командуючий військами аргосців, ахейців і данайців у війні проти Трої. Зважаючи на те, що Троянська війна

відбувалася в кінці VII ст. до н. е. і саме в той час у Мідії царював АстіаГ, не виключено, що Агамемнон є його прототипом. *Див.* Астіаг, Троянська війна.

АГАСІК, Агасікл. Один із переможців змагання на честь Тріопійського Аполлона, за що одержав бронзовий триніжник і попри правило залишити його в святилищі, присвятивши Богові, забрав із собою. За що надалі місту Галікарнасу, звідки був Агасікл, заборонили виступати в змаганнях [30, I 144]. Можливо, саме цьому Агасіку присвячена херсонеська монета. *Див.* Херсонес.

Агасік

АГАТ (Агафій, Агафія). Давнє ім'я, що означає золотий, гарний, добрий, достойний, божественний.

АГАТИРС, Агатирс. Легендарний найстарший син Геракла. Ім'я, найвірогідніше, складається з двох компонентів "агат" (достойник) і "тирос" (то рос/рус). Володів землями переважно правобережної України аж до Карпат. *Див.* Агатирси, Геракл.

АГАТИРСИ, агатирси. Давнє плем'я, займало правобережні землі сучасної України, назва постала від імені засновника роду – Гераклогового сина Агатирса. За Геродотом *"це найлагідніші люди. Вони носять особливо багато золотих прикрас. Із жінками живуть усі спільно, через те вони всі собі браття й рідні і немає в них ні заздрощів, ні ненависті"* [30, IV 104]. Очевидно, що це були багаті й сильні люди, півбоги – **богатирі**. І саме від їх

назви пішло слово *агатоори* (достойники, послі). Під час походу Дарія на скитів-кочовиків (лівобережні скити) агатирси відмовили в допомозі останнім, так як ті першими образили персів [30, IV 119], не дозволили також під час їхнього відступу переходити на свою територію [30, IV 125]. Вважається, що назва міста Тіра (*див.* Тіра) пов'язана з агатирсами. Цілком можливо, що агатирси – це також ті самі будини та гілейці-гали. Як писав Світоній про Цезаря, що він спустошував капища і храми Галії (Галичини), повні багатих пожертв, і грабував міста: *"від чого в нього появилось стільки золота, що він розпродував його по Італії і провінціях на вагу"* [110, I 54]. Те золото, між іншим, досі знаходять у країнах Середземномор'я.

АГАТООРИ, Агатоерги. Дослівно – заслужені отці: *"громадяни, найстаріші, числом п'ятеро, в кожному році вони виходять із стану вершників"* (насправді, з вищих чинів. – С. П.) і *"мають бути завжди готові виконувати обов'язки послів спартанської держави"* [30, I 67].

АГБУНОВ Михайло Васильович (8.08. 1952 – 19.09. 2009). Український і російський вчений болгарського походження, доктор історичних наук, професор, археолог, мандрівник, письменник, громадський діяч, автор однієї з найкращих книг з історії Скитії радянського часу "Путешествие в загадочную Скифию".

АГОРА. В давній Україні – підвищення, гірка, насип (або камінь) на майдані для промовців перед громадою; греки запозичили це слово в значенні народні збори.

АГРОН (Аргос). Син Ніна, внук Бела, правнук Алкея – сина Геракла, перший із Гераклідів, який став царем Лідії [30, I 7].

АДА (Лада). Перша жінка Ламеха, мати Явала і Ювала. *Див.* Ламех.